

LBRIS

We know
books

MIRCEA CARP

Un veac dăruit țării

Volum aniversar
MEMORIA

Volum îngrijit de **Cosmin Budeancă**

Fundației Culturale
MEMORIA

2023

Cuprins

Cosmin Budeancă: *Mircea Carp și nevoia de modele*.....7

In honorem Mircea Carp

Mihai Carp: *Tatăl meu - iubitorul de familie, țară și adevăr*.....13

Nicolae M. Constantinescu: *Mircea Carp - un veac dăruit țării*.....15

Ana Blandiana: „*Aici Mircea Carp!*”19

Doina Alexandru: *Un învingător*.....22

Marilena Rotaru: „*Cineva îmi spunea că am făcut istorie: Am trăit istorie!*”24

Ana Iorga: *Bucuria lui Mircea Carp*.....30

Filip-Lucian Iorga: *Mircea Carp. Aiasta chiar se poate!*.....33

Doru Tompea: *O voce inconfundabilă: Mircea Carp*.....37

Carmen Grigoraș Frunzetti: *Despre Mircea Carp pe scurt*.....42

Anatol Petrencu: *Mircea Carp - 100*.....46

Ilie Popa: *Mircea Carp - un simbol al luptei anticomuniste*.....48

Brîndușa Armanca: *Mentorul de la capătul undelor scurte*.....51

Micaela Ghițescu: *Amintiri despre Mircea Carp*.....55

Amintiri și portrete

Amintiri din Chișinău.....59

O Școală menită să formeze caractere.....66

Când „Șoimii” povestesc.....69

O poveste adevărată.....80

„Bine faci, bine găsești!”.....87

O zi din istoria eliberării Ardealului de Nord.....92

Primul guvern comunist din istoria României.....96

Declarație în SUA (30 noiembrie 1953 - 3 decembrie 1954).....108

Săracă țară săracă în caractere.....122

Momente de neuitat cu Regele Mihai.....131

O călătorie cu peripeții.....134

Revoluția și Europa Liberă.....146

Scrisoarea lui Corneliu Coposu către Mircea Carp.....	150
Mai bine mai târziu decât niciodată.....	153
Mircea Carp 99.....	156
In Memoriam Adrian Marino (1921-2005).....	159
Adriana Georgescu, devotament și martiriu.....	162
In memoriam Vlad Alexandru Brutescu (1921-2012).....	166
In memoriam Paul Goma (1935-2020).....	169
Interviu cu Paul Goma în direct, la București, 23 februarie 1977.....	170
Interviu cu Paul Goma la sosirea lui la Paris, 17 noiembrie 1977.....	175
Poveste din bătrâni: „Să auzim numai de bine!”.....	178
O ședință de pomină.....	180
Înălțarea eroilor români.....	189
Dincolo de un monument.....	192
De ziua Europei - 9 mai 2022.....	197
Cei care nu mai sunt... unde sunt cei care nu mai sunt?!.....	201
Discursuri și dialoguri	
Centenar Corneliu Coposu la Sighet.....	209
Discurs pentru Gala Memoria - 30 de ani.....	212
La aniversarea a 30 de ani de la primul număr al revistei.....	214
Patru decenii gazetar la Vocea Americii și Europa Liberă	
Convorbire cu Mircea Tudoran.....	218
„Atunci aveam la îndemână ca armă, doar microfonul”.	
Interviu realizat de Florentina Toniță.....	229
„Momente din viața mea”.	
Interviu realizat de Mădălina Corina Diaconu.....	239
Despre sentimentul de libertate.	
Interviu realizat de Mădălina Corina Diaconu.....	244
Fotografii.....	251

*Mihai Carp**

Tatăl meu - iubitorul de familie, țară și adevăr

Acum, când tatăl meu, cu ajutorul lui Dumnezeu, va împlini vârsta de o sută de ani, mă consider nu numai norocos, dar și extrem de privilegiat. În afară de faptul că mă pot bucura, împreună cu familia mea, în continuare de un tată și un bunic extraordinar de iubitor, avem în Mircea Carp un om cu o experiență de viață extraordinară, pe care puțini oameni o pot împărtăși în ziua de astăzi.

De la o copilărie aproape idilică petrecută în România interbelică, trecând prin al Doilea Război Mondial ca ofițer român, tatăl meu a trebuit la o vârstă tânără să părăsească țara sa natală și să ia calea exilului, când România a căzut în spatele Cortinei de Fier. Au urmat mai multe decenii de activitate profesională intensă la posturile de radio Vocea Americii și Europa Liberă. Deși Mircea Carp a fost nevoit să stea multă vreme departe de țară, a fost întotdeauna un patriot adevărat, ancorat în viață, bazându-se pe valori profunde care i-au fost transmise de familie și de educația școlară pe care a primit-o la faimosul liceu „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu.

Crescând la Washington și apoi la München, îmi aduc aminte cum istoria și trecutul României au fost întotdeauna un subiect de discuție la noi acasă. Experiența exilului l-a marcat profund pe tata. Această experiență mi-a dat și mie posibilitatea unei aprecieri profunde că am avut norocul să pot trăi într-o societate liberă și astfel să pot să-mi aleg singur drumul în viață.

* Fiul lui Mircea Carp, membru a Secretariatului Internațional în cadrul NATO. În cei peste 23 de ani de când este la NATO s-a ocupat mai ales de gestionarea crizelor. În anii '90 a lucrat ca diplomat în diferite funcții, la ambasadele SUA din Berlin, Chișinău, București și fostul birou al Ambasadei Americii la Cluj-Napoca.

Așa s-a întâmplat că în 1991, ca tânăr diplomat american la Berlin, am avut onoarea să-l cunosc și pe Banu Rădulescu, fondatorul Fundației Culturale Memoria.

Începutul anilor '90 a fost o perioadă plină de speranțe și de optimism pe continentul european. Eram convingși că democrația și libertatea vor învinge. După ce țările din Europa de Est s-au eliberat de comunism, am construit, împreună cu ele, o ordine nouă de securitate în Europa. Țări ca România, dezumanizate ani la rând de comunism, au devenit țări membre ale Uniunii Europene și NATO. Dar deja de atunci, oameni dedicați adevărului istoric, ca tatăl meu sau Banu Rădulescu, au fost convingși că trecutul tragic a României din timpul comunismului trebuie studiat în profunzime, mai ales de generația nouă care tocmai se maturizase după 1989. Comparat cu alte țări fost comuniste, unde tranziția a fost poate mai ușoară, 1989 a însemnat ora zero pentru România. Exemplul României arată clar că fără memoria trecutului, orice încercare de a reclădi o societate sănătoasă este condamnată la eșec.

Au urmat ani de colaborare strânsă a tatălui meu cu revista *Memoria*, colaborare care a continuat și după plecarea prematură a lui Banu din viață. Acest volum special dedicat tatălui meu, care conține și o colecție de articole semnate de el de-a lungul anilor până în prezent în *Memoria - revista gândirii arestate*, poate fi considerat ca un testament, în care se află modestele sale contribuții, amintiri personale și relatări ale unor întâmplări istorice legate de România și de trecutul său tragic în secolul XX, contribuind la redobândirea adevărului.

Astăzi, la mai mult de 30 de ani după încheierea Războiului Rece, evenimentele tragice de pe continentul european, în frunte cu războiul Rusiei în Ucraina, ne arată că am fost poate prea optimiști în anii '90. Pe plan mondial, puteri autoritare subminează din nou regulile internaționale și în multe țări gândirea este din nou arestată, inclusiv în țări democratice ca România, unde suntem expuși zilnic la valul de „fake news” care ne vizează prin mediile sociale.

Lupta pentru adevăr și memoria trecutului rămâne deci la fel de importantă azi ca în 1990, când a fost publicată prima revistă *Memoria*.

Mulțumesc tuturor celor care l-au ascultat, citit, și sprijinit pe Mircea Carp de-a lungul anilor. Știu că și el le este recunoscător pe viață.

*Nicolae M. Constantinescu**

Mircea Carp - un veac dăruit țării

Zodia Vărsătorului, în care Mircea Carp a văzut lumina zilei în urmă cu 100 de ani, este reprezentată imagistic prin tânărul Ganymede, ființă frumoasă, care varsă în jur dintr-un vas cu apă vie. Lichidul întruchipează binele, una dintre cele trei calități fundamentale: binele, frumosul și adevărul, proclamate de antici drept valori umane fundamentale. La fel ca alt Vărsător – e vorba despre Banu Rădulescu, amândoi și-au dedicat o mare parte a vieții împrăștierii binelui prin prezentarea adevărului despre răul comunist. Unul s-a adresat poporului pe calea undelor la Vocea Americii și la Europa Liberă, iar celălalt a creat *Memoria - revista gândirii arestate*, ambii căutând, astfel, să creeze un reazăm poporului deabusolat după abandonul arătat de puterile occidentale, popor lăsat în mâna și la cheremul rușilor. „Salus populi suprema lex esto” principiu găsit în *De Legibus* al lui Cicero. Iată explicația inconfundabilei urări pe care ne-o adresa Mircea Carp la sfârșitul fiecărei emisiuni: „Să auzim numai de bine”. De fapt acest lucru îl dorea el poporului român. Înaltele comandamente morale care i-au condus viața le-am regăsit și la Banu Rădulescu – și revin iarăși la Vărsător, care-și propune scopuri înalte, care are idealuri mărețe legate de binele oamenilor. Nu întâmplător viața celor doi este o expresie a libertății și a independenței, nu întâmplător culoarea pe care ei o preferă a fost și este albastrul cerului.

Ceea ce, însă, i-a marcat și cizelat atât pe Mircea Carp cât și pe Banu Rădulescu, a fost Liceul Militar „Nicolae Filipescu” de la Mănăstirea Dealu. Adevărată „fabrică” de caractere, liceul a dat țării nu numai militari de prestigiu, dar și o parte semnificativă a elitei românești interbelice, în special magistrați și diplomați. Nu degeaba i se spunea „Cuibul șoimilor”.

* Prof. univ. dr., membru de onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România și membru titular al Academiei de Științe Medicale din România, președintele Fundației Culturale Memoria, director *Memoria - revista gândirii arestate*.

Cea mai blamată trăsătură de către elevi era delatiunea, care odată dovedită îl excludea pe făptaș din rândurile lor. Această educație morală primită în școală a fost dublată de fascinația pe care a reprezentat-o pentru Mircea Carp – tatăl lui – locotenent colonel de cavalerie. În Armata Română una dintre caracteristicile unui ofițer de cavalerie era frumusețea fizică, la care se adăuga atracția uniformei unui ofițer de Roșiori. De altfel propria lui mărturisire este mai mult decât elocventă: „am fost ofițer din pasiune și prin tradiție familială”.

Mircea Carp urmează cariera militară la arma cavaleriei, apoi absolvă școala de ofițeri de tancuri în Germania, unde se clasifică pe un onorant loc șapte printre colegii nemți. Participă cu detașamentul blindat „Colonel Matei” la eliberarea Ardealului, inclusiv a orașului Gherla, unde se născuse în 1923, este rănit și decorat de Regele Mihai cu *Ordinul Coroana României cu spade și panglică de Virtute Militară*. Este epurat din armată în 1946, arestat câteva luni în 1947, după care se refugiază în Austria, de unde ajunge în SUA. Aici devine unul dintre directorii postului de radio Vocea Americii, apoi se transferă la Europa Liberă, pentru a se pensiona la 72 de ani.

În cei 50 de ani de activitate în calitate de comentator al celor două posturi de radio, s-a angajat la demascarea comunismului instalat în România, activitate pe care a continuat-o și după 1989, odată reîntors în țară. În afara activității de comentator politic, Mircea Carp a avut o prezență activă la Academia Româno-Americană de Arte și Științe - ARA - din California, la „Apoziția” din München, oraș unde l-am cunoscut în 1996, apoi la „Alianța Civică”, la „Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței” de la Sighet, la Asociația Tradiției Cavaleriei și *last but not least* în Consiliul Consultativ al revistei *Memoria*.

Poziția lui constantă și fermă a mai fost răsplătită de Regele Mihai cu *Crucea Coroanei Regale*, iar Președintele Constantinescu i-a conferit *Ordinul Steaua României în grad de comandor*. Prin toată activitatea lui, Mircea Carp a dovedit un comportament de aristocrat, care l-a condus spre un jurnalism strict informativ, obiectiv, precis, concis, nepolitizat, nepropagandistic, combatant, critic după propriile lui declarații. Orice dezbateri la radio a însemnat informare, cunoaștere, corectitudine, respect, educație și bun simț. Arma lui a fost microfonul, considerând adevărul mai presus de orice. Aceași atitudine a manifestat-o și în paginile revistei *Memoria*, pe care nu a numit-o revistă de istorie, ci „manual de istorie”.

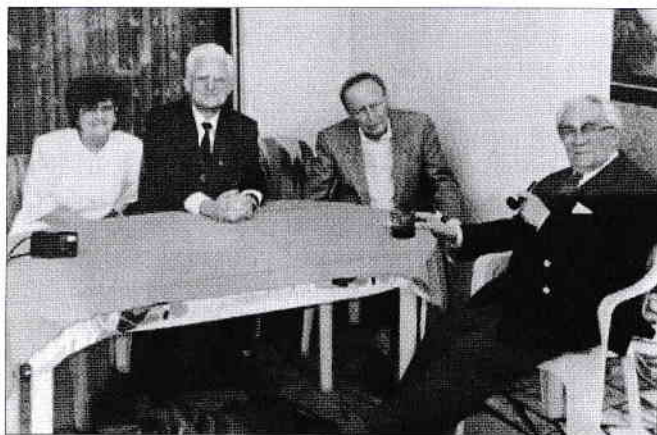
De amintit și că era necruțător cu beneficiarii nemeritați ai dispariției fizice a lui Ceaușescu, pe care iată cum îi caracterizează:

- Silviu Brucan, fost ideolog comunist, venit la putere după terminarea războiului și ocuparea țării de Armata Roșie, redactor-șef adjunct la ziarul *Scânteia*, unde în 1947 a cerut moartea lui Maniu, iar după 1989 dădea lecții de democrație;

- Petre Roman, fiul unui fost comisar politic, venit în țară cu Divizia „Horia, Cloșca și Crișan” formată în URSS în timpul celui de al Doilea Război Mondial, crescut în ideologia comunistă și care s-a bucurat de toate avantajele nomenclurii de atunci, a făcut parte după '89 din aproape toate guvernele postdecembriste, de la stânga la dreapta;

- Ion Iliescu, un fost lider comunist, care a studiat la Moscova împreună cu Gorbaciov, apoi a condus destinele tineretului român, trimițând la închisoare, în 1956, mulți studenți care sprijineau mișcarea din Ungaria. A ajuns președinte al țării fiind votat de o mare parte a românilor, care nu i-au cunoscut activitatea dinainte de 1989 sau au uitat ce a pățit acest popor sub comuniști;

- Marin Dragnea, fost sergent TR la începutul războiului din Est, căzut prizonier la ruși, se întoarce cu Divizia „Tudor Vladimirescu”, cu grad de sublocotenent, iar după 12 ani ajunge general, comandant al unei mari

*Nicolae Constantinescu împreună cu Mircea Carp
la o familie de români din München. 1996*

unități din Timișoara. În această calitate a participat, alături de Alexandru Moghioroș, la oprimarea simpatizanților luptătorilor anticomuniști din Ungaria. Astăzi este președintele Asociației Naționale a Veteranilor de Război.

Mircea Carp a colaborat la editarea cărții *Captive Romania*, apărută în limba engleză la New York în 1956, a scris „*Vocea Americii*” în România (1969-1978), lucrare apărută și în România în 1997, apoi cartea „*Aici Mircea Carp. Să auzim numai de bine*”, apărută la editura Polirom în 2012 și reeditată în 2023, cu ocazia aniversării centenarului său, la Editura Fundației Culturale Memoria.

A fost preocupat să prezinte țării spre luare la cunoștință marile trădări din afara României față de poporul român, dintre care este semnificativă scrisoarea trimisă în 23 iunie 1944 de Churchill lui Roosevelt, deci cu fix două luni înainte de 23 august 1944 și în care se specifică: „Rușii sunt singura putere care poate face ceva în România și am crezut că era stabilit între dumneavoastră și mine, ca pe baza unor termeni rezonabili de armistițiu, exceptând compensațiile, ei să încerce să dirijeze situația din România”. Așa a avut loc – spune Mircea Carp – cea de a 12-a invazie a vecinului de la răsărit pe pământurile noastre și – dintre toate – se va dovedi cea mai cumplită.

Toată viața lui, Mircea Carp nu și-a pierdut încrederea în victoria binelui. Ofițerul de cavalerie, combatant în cel de al Doilea Război Mondial a rămas cavaler și în viața de toate zilele; el a făcut din cavalerism o normă de conduită pentru cei din jur.

Și acum termin sumara prezentare, cu observațiile care aparțin lui Platon și Socrate conform cărora cunoașterea frumosului, a binelui și a dreptății îl transformă pe om în chipeș, bun și drept, apropiindu-l cât mai mult de divin. Această întruchipare este darul oferit de Mircea Carp țării lui drept model de urmat.

Ana Blandiana*

„Aici Mircea Carp”

Cu excepția lui Gelu Ionescu, pe care mi-l aminteam de pe vremea când colaboram la *Contemporanul* lui George Ivașcu și de Emil Hurezeanu, care „alesese libertatea” ca bursier al premiului Herder primit de mine, nu întâlnisem până în decembrie '89 pe nici unul dintre purtătorii numelor ascultate de ani de zile, seară de seară, la Europa Liberă. Ei erau niște portrete fără chip, fără biografie și chiar fără nume (pentru că știam că numele atât de celebre erau doar pseudonime menite să parzeze răzbunările Securității), niște ființe de sunete, purtătoare de idei, informații, speranțe, niște simboluri care funcționau ca puncte de sprijin, fără ca prin asta să devină mai concrete și fără să nască sugestia că ar putea fi cândva întâlniți în carne și oase. Astfel încât, atunci când – într-una dintre primele zile ale anului 1991 – am primit, din partea secției române a legendarului post de radio american, o invitație pentru a participa, în 15 ianuarie, la ceremonia de dezvelire a unui bust al lui Eminescu la München, am avut sentimentul că mi se oferă prilejul de a face un pas nesperat peste frontiera dintre realitate și irealitate.

Țin minte perfect și azi, după mai bine de trei decenii imaginea piațetei bavareze cu bustul poetului înconjurat de doamne și domni despre care știam că sunt echipa de la Europa Liberă, care avusese inițiativa sărbătorii, și pe care îi priveam cu o devorantă curiozitate, așteptând să facem cunoștință și să le pot alătura înfățișările descoperite vocilor din amintirile mele. Mai țin minte confuzia aproape dramatică și năuceala aproape comică a momentului în care, dând mâna, ei își rosteau numele adevărate, care mie nu-mi spuneau nimic, și rămâneam suspendată cu emoție în așteptarea travestiului sonor cunoscut și admirat.

Acesta a fost prilejul și cadrul în care l-am cunoscut pe Mircea Carp, decupat din amestecul încurcăturilor prin faptul că nu avea pseudonim,

* Scriitor, președinta Fundației Academia Civică.

iar vocea rostind „Mircea Carp” era aceeași știută pe dinafară de pe unde. Cred că așa fi avut aceeași senzație dacă așa fi dat mâna cu un personaj literar știut pe de rost, cu Ivan Karamazov sau cu Hans Castorp.

Am ținut să povestesc acel prim moment al întâlnirii cu Mircea Carp pe granița dintre irealitatea prezenței lui în viața noastră de ascultători ai Vocii Americii și ai Europei Libere și realitatea prieteniei care ne-a legat în următorii 30 de ani, tocmai pentru a sublinia că, din uluitorul secol pe care îl împlinește acum, legătura dintre noi nu a fost doar a atât de onorantei prietenii din ultimele decenii, ci aureolată de emoție, acestei prietenii i se adaugă deceniile mai vechi și mai lungi în care legătura dintre noi avea o singură direcție și stătea suspendată de vocea care, de la Washington sau de la München, spunea „Aici Mircea Carp”.

Dacă fac o simplă socoteală aritmetică legată de acel moment al întâlnirii fizice, trebuie să admit că, dacă acum are 100 de ani, Mircea Carp avea atunci aproape 70, ceea ce nu se potrivește deloc cu portretul bărbatului tânăr, plin de viață și de farmec, alături de frumoasa lui soție, pe care l-am descoperit și îl țin minte ca pe un egal în timp. Un portret care a rămas aproape neschimbat de-a lungul întâlnirilor de la Alianța Civică, apoi al conferințelor de la Școala de Vară a Memorialului de la Sighet, în timp ce Gabriela, soția lui, conducea reprezentanța Fundației Academia Civică în Germania. Și în timp ce Mircea revenea an după an la Sighet neschimbat, băiatul lui creștea și ajungea diplomat la Ambasada Statelor Unite la București și, în această calitate, dar și ca reprezentant simbolic al destinului tatălui său, îl însoțea pe ambasadorul american Alfred Moses în memorabila sa vizită omagială la Memorialul Victimelor Comunismului și al Rezistenței.

Mi-l amintesc pe Mircea Carp vorbind și răspunzând întrebărilor elevilor diferitelor serii ale primului proiect al Școlii de Vară a Memorialului și, pe cât timpul trecea și elevii erau născuți după 1989 și nici Europa Liberă, nici Vocea Americii nu mai reprezentau episoade ale biografiei lor, Mircea Carp rămânea ultimul mohican al acelei magii care trebuia povestită de la început pentru a-și putea înțelege părinții și felul în care și-au dus viața. Mi-l amintesc pe Mircea Carp în vizită la casa lui Ilie Lazăr de la Giulești, mi-l amintesc oprindu-se prin satele din jurul Sighetului și stând de vorbă cu bătrânii care îi recunoșteau vocea de la radio; mi-l amin-

tesc vizitând sala din muzeu dedicată posturilor de radio și privindu-și cercețator și nostalgic propriile fotografii.

A ajunge la vârsta de 100 de ani este unul dintre puținele miracole pe care le pot atinge, mirându-se, oamenii și care le sunt rezervate puținora dintre ei. În cazul lui Mircea Carp miracolul este cu atât mai complex (și complet) cu cât longevitatea nu se limitează la viață, ci capătă semnificațiile pe care numai istoria își permite să le aibă. Elev al liceului de la Mănăstirea Dealu (detaliu biografic de care este atât de mândru) Mircea Carp este unul dintre ultimii reprezentanți pentru noi ai perioadei interbelice, unul dintre cei mai avizați și profesioniști reprezentanți și comentatori ai perioadei Războiului Rece, a complicatei perioade a coexistenței pașnice a celor două sisteme, a surprinzătoarei căderi a comunismului, a lungului post-comunism. Legăturile dintre viața lui și istorie au fost atât de multe și de complexe încât istoria trecută prin viața lui a fost mai vie și viața lui trecută prin istorie mai semnificantă.

La mulți ani în continuare, Mircea Carp!

*Ana Blandiana alături de Mircea Carp și Mircea Ionițiu,
la Congresul ARA de la Montreal*